

Strategi för skyltar i Örnsköldsvik

1

Antagen av samhällsbyggnadsnämnden 13 december 2018, § 195

Innehåll

Skyltar i Örnsköldsvik	3
Kortfattat om regelverk	4
Huvudprinciper för skyltning	5
Offentlig plats	7
Allmänna reklamplatser	8
Bildväxlande skyltar	9
Ljusanordningar och ljusprojektion	9
Affischtavlor	10
Stolpskyltar	10
Mjuka skyltar som flaggor, banderoller och vepor	10

Skyltar i Örnsköldsvik

Skyltar är en del av en levande stadsbild, både i det offentliga rummet och på husfasader. En skylt skapar intresse för byggnadens innehåll och förenklar orienteringen. Skyltar ska upplevas som en naturlig del av stadsmiljön, de ska synas men inte vara för påträngande. Med god utformning kan även en mindre skylt synas på långt håll.

Skyltar ska utformas tydliga och lättlästa samt med respekt såväl för stadsmiljön och enskilda byggnader som gentemot andra skyltar i närområdet som vill nå ut med sina budskap. Olika platser har skilda förutsättningar för olika typer av skyltar. Genom placering, form, färg, format, materialval och ev. belysning, ljusstyrka och bildväxling, ska skyltar anpassas väl efter såväl stadsbild som enskilda byggnaders fasaduttryck. Skyltar är med och skapar stadsmiljöns karaktär och kan med en medveten utformning bidra till en god stadsbild och medveten platsutveckling.

Skylt definieras i plan- och byggförordningen, PBF, som en skylt, tavla, bildskärm, flagga, ljusprojektion eller liknande med syfte att förmedla reklam, information eller liknande.

Syftet med strategin är att skapa en gemensam målbild och en tydligare, snabbare och mer transparent handläggning.

Kortfattat om regelverk

Inom ett område som omfattas av detaljplan krävs det bygglov för att sätta upp, flytta eller väsentligt ändra en skylt. Det finns dock vissa undantag från lovplikten bland annat beroende på skyltens storlek, placering, varaktighet och syfte. Vissa av undantagen gäller dock inte om skylten placeras på eller i anslutning till en sådan byggnad eller inom ett sådant bebyggelseområde som är särskilt värdefullt från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt.

Skyltar kan behöva bygglov i egenskap av skylt, ljusanordning eller fasadändring. I Örnsköldsvik betraktas belysta, lysande och elektroniska skyltar som både skyltar och ljusanordningar.

Samhällsbyggnadsförvaltningens byggenhet bedömer om en åtgärd är en bygglovpliktig fasadändring i varje enskilt fall.

Den som sätter upp eller anordnar en skylt måste alltid ha fastighetsägarens tillstånd.

På allmänplatsmark, som gator torg och parker, krävs polistillstånd för upplåtelse av plats för exempelvis skyltar, även för skyltar som inte behöver bygglov. Affischer, annonser, banderoller eller liknande anslag får inte utan tillstånd av polismyndigheten sättas upp på sådana husväggar, staket, stolpar eller liknande som vetter mot offentlig plats.

Vissa placeringsbestämmelser för skyltar liksom vissa krav på polistillstånd vid offentlig plats är reglerade i lokala ordningsföreskrifter för Örnsköldsvik.

4

I trafiken finns många olika vägmärken och skyltlika anordningar. Dessa vägmärken och anordningar undantas helt ifrån denna strategi, då deras tillämpning och utförande regleras i vägmärkesförordningen m.fl. förordningar och föreskrifter. Sjövägmärken och säkerhetsanordningar för sjöfarten regleras i sjötrafikförordningen.

Huvudprinciper för skyltning i Örnsköldsvik

- En skylt ska vara tydlig, informativ och harmoniera med sin omgivning.
- Skyltar ska vara fackmannamässigt utförda. Material och konstruktion ska kunna underhållas och åldras vackert (undantag för tillfälliga lov).
- Skyltning ska anpassas till stadsbilden och utformas så att den berikar staden, samspelar med byggnadernas arkitektur och underordnas kulturhistoriska värden.
- Skyltar ska samspela med sin omgivning och bidra till en god helhetsverkan.
- Komplettera gärna informationsskyltar med punktskrift, relief samt symboler för att så många som möjligt ska kunna ta del av upplysningen.
- Har en lokalen (t.ex samlingslokal) flera användare är det namnet för den huvudsakliga verksamheten (eller själva lokalens namn) som skyltas utåt medan de olika lokalanvändarnas namn kan anges inomhus (undantag vid entréer som inte är synliga från allmän plats).

Framkomlighet och störningar

- Skyltar ska placeras så att den inte är ett hinder för personer som har svårt att se eller att röra sig.
- En skylt får inte placeras så att de hindrar utryckningsfordon, snöröjning eller renhållning.
- Skyltar får inte utformas på sådant sätt att de kan förväxlas med trafiksignaler, vägmärken eller utryckningsfordons ljussignaler.
- Skyltars ljus och eventuella ljud får inte vara störande för närboende eller trafikanter.
- Skylten ska visa verksamhetens namn, inte produkt- eller varumärkesreklam (med undantag för informationsskyltar och allmänna reklamplatser).
- I skyltar som vänder sig mot vägar med allmän fordonstrafik ska informationsmängden starkt begränsas av trafiksäkerhetsskäl (undvik webbadresser).

Placering mm

- Skylten placeras inom samma fastighet som den verksamhet skylten tillhör (med undantag för vissa informationsskyltar och allmänna reklamplatser) och placeras i första hand vid verksamhetens entré eller ovanför fönster i bottenvåningen.
- Antalet skyltar på en byggnad begränsas så att (om möjligt) alla verksamheter som vänder sig till allmänheten i en byggnad har möjlighet att synas vid respektive verksamhets entré eller ovanför fönster i bottenvåningen.
- Skyltar högt på fasad får ofta en större påverkan på stads- eller landskapsbilden än skyltar i gatuplan. Gaturummen har sin ljusmässiga koncentration i gatans nivå. Det innebär att det ställs högre krav på skyltar som placeras högt på en fasad. Friliggande bokstäver eller fria konturer av neon eller liknande är ofta att föredra.
- Taklandskapet utgör en viktig del av stadens silhuett. Stor restriktivitet råder för skyltar som placeras ovanför en byggnads takfot eller byggnadshöjd. Inom stadskärnan ges inte lov för taks skyltar. Vid mer storskaliga landskap kan dock taks skyltar prövas lämpliga med krav på omsorgsfullt utförande och i ett begränsat antal. Alla storskaliga landskap är dock inte lämpliga för taks skyltar. Som taks skylt räknas alla skyltar som helt eller delvis placeras över byggnads takfot, taklist eller byggnadshöjd.
- Skyltar som hänvisar från en plats till en direkt närliggande verksamhet tillåts endast undantagsvis i stadsmiljö (avser inte orienteringsskyltar). Vägvisning till platser av allmänt intresse är tillåtet och sköts av samhällsbyggnadsförvaltning.
- Även skyltar som upprättas inom företag med egna skyltprogram kan behöva anpassas till platsen och den enskilda byggnaden. Som regel finns en viss flexibilitet inom sådana skyltprogram för att kunna fungera i olika typer av miljöer.

Eftersträva samordning av skyltning såväl för en enskild byggnad, som för en industrigata.

- Paraboler, markiser, jalousier, och liknande med omfattande reklambudskap blir ”skyltar” när reklambudskapet är dominerande på anordningen.
- Skyltar med kvartersnamn utförs 150 mm höga med vit text på blå botten för att skapa enhetlighet, underlätta igenkänning och smälta in väl i Örnsköldsviks kulturmiljöer.

Offentlig plats

Polistillstånd krävs om du vill ställa upp något på eller vid gatan eller trottoaren, eller använda en offentlig plats på något annat sätt. Nästan alla platser inom- och utomhus där alla får vistas är offentlig plats. Beachflaggor tillåts inte på allmänplatsmark annat än vid vissa evenemang. För beachflaggor som står på kvartersmark men som skjuter in över allmänplatsmark gäller de lokala ordningsföreskrifterna.

Gatupratatore

Beachflagga

7

Villkor för gatupratatore och liknande

1. Gatupratatore eller motsvarande placeras direkt mot fasad
2. De får max skjuta ut 70 centimeter från fasad
3. Dess höjd över mark får inte överstiga 110 centimeter
4. Vid gata med körbana ska det finnas minst 1,5 meter fri passage mellan trottoarpratatore och körbana (vilket möjliggör att en gående och en rullstol kan mötas)
5. Gatupratatore ska vara utförda i metall och företrädesvis i svart färg
6. Gatupratatore eller liknande ska tas in nattetid eller vid stark blåst (mer detaljerade tider och villkor kan anges i tillstånd)
7. Gatupratatore ska vara utförd med cirkulär skyltfot som enklare uppmärksammas av personer med funktionsvariationer
8. Max en gatupratatore per verksamhet (undantag kan medges ifall verksamhet har mer än en entré mot allmänplatsmark och ovanstående krav uppfylls)

**ÖRNSKÖLD SVIKS
KOMMUN**

Allmänna reklamplatser

Skyltar med allmän reklam (reklam för produkter, verksamheter, tjänster, sponsorer och liknande, utan eller med svag anknytning till platsen) sätts som regel upp för att läsas av så många som möjligt. Ju mer uppmärksamhetskrävande skyltar blir desto mer riskerar stadsbilden och kulturmiljövärden att påverkas negativt. Allmänna reklambudskap saknar som regel anknytning till platsen och kan motverka målsättningar om att stärka olika platsers karaktär.

Samhällsbyggnadsnämnden kan utpeka platser som bedöms lämpliga som allmänna reklamplatser. På de platser som utses till "allmänna reklamplatser", kan exempelvis reklamskyltar eller displayer som innehåller företags- och/eller varumärkesreklam utan direkt bindning till platsen placeras. Den exakta omfattningen av skyltning vid de platser som utpekade som allmänna reklamplatser avgörs av samhällsbyggnadsnämnden i det enskilda fallet.

Allmänna reklamplatser utmärks av följande egenskaper:

- En plats där det finns mycket ljus, färg och rörelse
- En plats som många passerar
- En plats där skyltarna är av speciellt hög kvalitet
- Den konstnärliga och tekniska ambitionsnivån ska vara hög
- Skyltstrategins råd- och riktlinjer i övrigt gäller även dessa skyltar
- Eventuell bildväxling regleras i lag för att minska eller undvika störningar

8

Bildväxlande skyltar

Med bildväxlande skyltar menas skyltar som ändrar utseende. Det finns en mängd olika sorter av bildväxlande skyltar. Bildväxlande skyltar är ofta olämpliga i småskaliga stadsmiljöer och svåra att anpassa till kulturhistoriskt värdefulla byggnader. Skyltar med skiftande ljusstyrka skapar ofta störningar ifall det finns bostäder eller fordonstrafik inom påverkansområdet. Hur ofta bildväxling får ske regleras i lov för att minska eller undvika störningar. Skyltarnas ljusstyrka ska harmonisera med platsens förhållanden och anpassas till dagsljus och mörker så att de inte upplevs för mörk eller ljusa.

När reklambudskapet inte har anknytning till platsen ska endast platser avsedda för allmän reklam komma i fråga (Se ”allmänna reklamplatser” på föregående sida).

Ljusanordningar och ljusprojektion

Belysning betyder väldigt mycket, inte minst under vinterhalvårets mörka dagar. Belysning i staden har mycket stor betydelse för upplevelsen av staden.

Ljusanordningar används ibland för projektion av budskap på olika ytor i staden. Den yta som ljuset projiceras mot ska vara inom den fastigheten där den verksamhet man vill ”skylta” befinner sig. Ljusprojektion med syfte att förmedla reklam, information eller liknande på yta som är allmän plats (gata, torg eller park) medges mycket restriktivt och endast för ickekommersiella budskap. Färgväxling kan ge stor omgivningspåverkan och medges endast restriktivt. Ljusanordningars ljusstyrka ska harmonisera med platsens förhållanden och anpassas till dagsljus och mörker så de inte upplevs för mörk eller för ljusa.

Traditionella skyltar inomhus behöver inte bygglov. Däremot kan lysande skyltar som placeras bakom glas och riktas mot allmän plats behöva bygglov i egenskap av ljusanordning. Bygglov behövs om ljusstyrkan överstiger 300 candela/kvadratmeter efter solens nedgång eller om ljusstyrkan växlar, till exempel genom att blinka, flimra eller bildväxla.

Affischtavlor

Inramade fält för reklam som byts ut vid dagligvaruhandel och kiosker har ofta en rik flora av skyltar vid sin verksamhet, som innehåller löpsedlar, varureklam, spelinformation m.m. I bygglov kan beslutas om ett eller flera avgränsade fält där reklambudskapen för denna kategori av handel kan bytas ut och förnyas utan att det krävs separat lov för vart och ett.

Stolpskyltar

Stolpskyltar (skyltar på höga stolpar) förknippas oftast med storskaliga miljöer t.ex. bensinmackar, industriområden och externhandel. De har ofta permanenta reklambudskap som vänder sig till trafikanter. Stolpskyltar är inte lämpliga inom stadskärnan, kulturmiljöer eller längs bostadsgator.

Mjuka skyltar som flaggor, vepor och banderoller

Flaggstängers storlek och placering anpassas till lokala ordningsföreskrifter och gaturummets bredd och höjd. Flaggstänger och flaggor får inte bli dominerande i stadsmiljö. Fler flaggstänger än tre på samma ställe, bedöms vara bygglovpliktiga skyltar oavsett storlek på flaggorna. Affischer, annonser, banderoller eller liknande anslag kräver polistillstånd om de sätts upp på något så att de vetter mot offentlig plats.

Vepor är vävskyltar med tryckta, oftast tillfälliga budskap. Oftast är de stora och placeras på fasader eller byggnadsställningar. Vepor tillåts i begränsad omfattning, då de lätt blir dominerande i stadsmiljön.

Vepor, banderoller och andra liknande typer av fasaddukar åldras relativt fort och är inslag i stadsbilden endast är lämpliga för tidsbegränsade lov. På byggnadsställningar kan vepor sitta uppe så länge fasadarbeten pågår. På kulturinstitutioner kan de sitta uppe så länge som annonserat evenemang pågår. Det är dock viktigt att ett slutdatum anges vid lov eller polistillstånd för exempelvis byggplatskyltar som för långvariga kulturevenemang.

Banderoller är mindre lämpliga på fasader ut mot Örnköldsviksfjärden eller i kulturhistoriskt värdefulla miljöer. På byggnader med pågående tillfälliga evenemang som är av allmänt intresse kan budskap angående aktiviteter inom byggnaden enklare accepteras. Materialet i veporna får inte vara lättantändligt och veporna får inte sitta över fönster och liknande som är utrymningsväg.